

Academische werkplaats jeugd
voor de regio's Holland-Rijnland,
Haaglanden en Midden-Holland

Samenwerkingsplan 2017-2020

SAMEN *voor de jeugd*

Academische werkplaats
voor de regio's Holland-Rijnland, Haaglanden en Midden-Holland

Context

Er is de afgelopen jaren veel veranderd binnen de zorg voor jeugd. Sinds 1 januari 2015 zijn verschillende taken, die eerst bij andere overheden lagen, belegd bij gemeenten. De jeugdhulp, van generalistisch tot specialistisch, valt nu geheel onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Hiermee vult de jeugdhulp de preventieve jeugdgezondheidszorg, waarvoor de gemeente altijd al verantwoordelijk was, goed aan. Na deze transitie van jeugdhulp naar de gemeenten, staan alle partners in de jeugdsector voor de opdracht om de zorg voor jeugd op elkaar af stemmen, beter aan te sluiten bij de wensen en mogelijkheden van gezinnen en de tot dan toe toegepaste methoden en werkwijzen te veranderen dan wel te optimaliseren. Hiervoor zijn 5 transformatiedoelen geformuleerd door het Rijk:

1. Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
2. De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen;
3. Eerder de juiste hulp op maat bieden om jeugdigen en gezinnen zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo effectief mogelijk hulp te bieden met aandacht voor de (kosten)effectiviteit van de geboden hulp;
4. Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur;
5. Meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk

Door het realiseren van de transformatiedoelen zal de zorg voor gezinnen verbeteren. Hiervoor is echter kennis, innovatie en samenwerking nodig. Stakeholders in de regio's Hollands Midden, Holland Rijnland en Haaglanden zien de noodzaak daarvan. Om die reden is bijna 6 jaar geleden het samenwerkingsverband 'Academische werkplaats Samen voor de Jeugd' gestart.

De academische werkplaats is bij uitstek het platform voor innovatie, kennisdeling en samenwerking. De werkplaats is een leer-, werk- en onderzoeksgemeenschap. Dé werkzame factor hierbij is de alliantie die verschillende domeinen in het jeugdveld – ouders, jongeren, beleid, onderzoek, praktijk en onderwijs– aangaan. Belangrijk in de alliantie is het elkaar kennen, vertrouwen, respect voor elkaars kennis en vaardigheden, afwijken van gebaande paden en het verbinden van kennis en vaardigheden uit de verschillende domeinen. Het aangaan van een dergelijke alliantie kost tijd.

Binnen de Academische werkplaats Samen voor de jeugd heeft de samenwerking geleid tot een groeiend aantal (innovatieve) projecten. Bekend zijn de inmiddels afgeronde projecten, waaronder de GIZ (gezamenlijk inschatten zorgbehoeften), aangepaste Triple P voor gezinnen in achterstandssituaties, de implementatie van de methodiek één gezin, één plan en de zorg voor multi probleemgezinnen.

In de huidige doorstart gaat de 'Academische werkplaats Samen voor de Jeugd' over in een andere vorm, deze wordt in dit document toegelicht. De naam zal wijzigen in 'Academische werkplaats SAMEN', verder genoemd SAMEN. SAMEN wil een bijdrage leveren aan de transformatie(doelen) van de regio's. SAMEN is een regio dekkend netwerk waarin partijen worden samengebracht. Door af te stemmen, te delen en te bundelen stimuleren we partnerschap. Zo versterken we het leren van elkaar. Door gezamenlijk onderzoeken verbeteren we de praktijk en de opgedane kennis en ervaringen zullen voor het onderwijs worden benut.

Een voorbeeld van een stevig onderzoeksprogramma is het vier jaar durende project 'Gezin aan Zet'. Daarin wordt onderzocht hoe het zelfsturend vermogen van jeugdteams kan worden versterkt. Gezin aan Zet is onderdeel van het ZonMw-programma Academische werkplaatsen. ZonMw, als belangrijke subsidiënt van onderzoek in de jeugdsector (mèt het ministerie van VWS als opdrachtgever) stuurt steeds meer aan op het vormen van consortia/interdisciplinaire samenwerkingsverbanden, en waarderen academische werkplaatsen.

Daarnaast wordt SAMEN ook gevonden door gemeenten in de regio, zoals de regio Haaglanden die de werkplaats gevraagd heeft het project 'implementeren en verder ontwikkelen van de GIZ methodiek' uit te voeren.

Het delen van opgedane kennis uit projecten is kenmerkend voor een academische werkplaats. Dit is de afgelopen jaren regelmatig gedaan in de vorm van workshops en conferenties. De partners hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer delen van expertise. Middels de werkplaats zal dit worden gefaciliteerd.

I Missie

Ontwikkelen doe je SAMEN.

Deze missie van SAMEN, staat voor de intentie om samen te bouwen aan voorwaarden en mogelijkheden om de ontwikkeling van gezinnen te stimuleren. Voor de ontwikkeling van kinderen en gezinnen is het noodzakelijk dat we samenwerken in het ontwikkelen, bundelen en delen van kennis. Hierbij beogen we alle gezinnen te bereiken, zowel die gezinnen waarmee het voorspoedig gaat als de gezinnen waar dit niet het geval is.

SAMEN omvat kinderen/jeugdigen, ouders/opvoeders, professionals, onderzoekers/docenten en vertegenwoordigers van gemeenten die deze ambitie willen waarmaken door het delen en uitvoeren van advies-, ontwikkel- en onderzoeksprojecten, door scholing en implementatietrajecten.

II Visie

SAMEN is een netwerkorganisatie die werkt aan de realisatie van de missie door:

1. Het uitbreiden van kennis en vaardigheden van kinderen en hun ouders respectievelijk opvoeders;
2. Het uitbreiden van kennis en vaardigheden van professionals in de zorg voor jeugd;
3. Het samenbrengen van partijen, zodat ideeën, onderzoeken, kennis en ervaringen worden gedeeld en advies-, ontwikkel- en onderzoeksprojecten kunnen worden geïnitieerd.

Het gaat om de volgende samenwerkingen:

1. Kinderen, ouders en hun omgeving: SAMEN
Gezinnen zijn systemen die herkenbaar deel uitmaken van de samenleving. Er is zicht op en aandacht voor deelname aan de sociale omgeving waaronder wordt verstaan de familie, de buurt of wijk, de school en het verenigingsleven. Gaan over je eigen leven en de mensen waarvoor je (mede) verantwoordelijk bent is de centrale doelstelling van SAMEN.
2. Kinderen, ouders, sociale omgeving en professionals: SAMEN
Professionals worden ingezet wanneer dat nodig is. Op tijd, in de buurt en met interventies van een juist gewicht. Inzet van professionals betekent dat zij op dat moment deel uitmaken van het sociaal systeem van het gezin. Zij dragen bij aan de centrale doelstelling van SAMEN. Daarvoor wordt kennis ontwikkeld.
3. Kinderen, ouders, sociale omgeving, professionals, onderzoek en beleid: SAMEN
Kennis ontwikkelen voor de zorg voor jeugd met behulp van onderzoek gebeurt op veel manieren, door heel veel mensen en op vele plaatsen. Je kunt tijd maar 1 keer besteden en geld maar 1 maal uitgeven. Overzicht over onderzoekactiviteiten in onze drie regio's maakt verdeling, bundeling van onderzoek en verspreiden en delen van de uitkomsten beter mogelijk.

Vertegenwoordigers van de gemeenten in de regio's Holland Rijnland, Midden Holland en Haaglanden maken deel uit van de academische werkplaats. SAMEN beoogt namelijk dé regionale netwerkorganisatie te zijn voor innovatie in de zorg voor jeugd. Ze inspireert, verbindt lokale en (boven)regionale partijen met elkaar, en fungeert daarnaast als vraagbaak voor elk van deze partijen.

III Doelstellingen, Organisatie en Werkwijze

A. Doelstellingen

Doel van de werkplaats is praktijkgerichte kennisontwikkeling. De werkplaats is gericht op:

- Het bevorderen van samenwerking tussen ouders en jongeren, beleid, praktijk, onderzoek en onderwijs om gezamenlijk doelstellingen en vragen te formuleren. Dit vormt de basis voor gezamenlijke (onderzoeks)projecten, die erop gericht zijn kennis te genereren die in de praktijk toepasbaar is.
- Het ontwikkelen en initiëren van gezins-, beleids- en praktijkgericht onderzoek in de jeugdhulp in de betrokken regio's. Met als doel kennis voor gezinnen, het beleid en de praktijk te genereren.
- Het verzorgen en verrijken van scholing ter bevordering van (wetenschappelijke) kennis en –vaardigheden en praktijkcompetenties van professionals in de praktijk.
- Het ontsluiten en verspreiden van (wetenschappelijke) kennis in de vorm van onder andere workshops, handreikingen, methodieken, interventies, richtlijnen en aanbevelingen voor implementatie. Hiermee worden doelgroepen bediend op strategisch, tactisch en operationeel niveau van beleid, onderzoek, praktijk en onderwijs binnen en buiten de werkplaats.

Aanvullend op de meer reactieve manier van het opstarten van projecten, zullen ook initiatieven ontplooid worden binnen de regio's om onderwerpen "op de agenda" te zetten. Daartoe wordt elke twee jaar een innovatieagenda opgesteld door de visiegroep Samen rondom actuele vraagstukken en knelpunten in de zorg voor jeugd. Er kan voortgebouwd worden op de kennis uit de bijna afgeronde SAMEN projecten. Ook kan geput worden uit de bevindingen uit het lopende project Gezin aan Zet, waarin een zelfevaluatiecyclus voor jeugd (en gezin) teams wordt ontwikkeld en geïmplementeerd. Op het moment van schrijven is deze innovatieagenda nog niet opgesteld, de aftrap hiervoor wordt gedaan tijdens de *startbijeenkomst in het voorjaar 2017*.

B. Organisatie en taken van samenwerkende partners

Visiegroep Samen

In de Visiegroep Samen (voorheen Stuurgroep) wordt de strategie en het beleid van SAMEN bepaald. Het overleg bestaat uit gemandateerde bestuurders of directieleden van participerende organisaties (bijlage 1) en vertegenwoordiging van ouders, jongeren en gemeenten.

Voorzitter: Partner uit de werkplaats (bestuurder/wethouder)

Frequentie: 2 keer per jaar

Werkplaats Samen

De werkplaats Samen (voorheen Themagroep) bestaat uit vertegenwoordigers van de partners van SAMEN uit de verschillende disciplines van BOOP – Beleid, Onderzoek, Onderwijs en Praktijk, ouders en jongeren. Allen hebben een gelijkwaardige inbreng.

De werkplaats Samen draagt bij aan de doelstellingen door:

1. Uitwisseling van informatie over ontwikkelingen in de jeugdsector
2. Uitwisseling van voortgang van SAMEN-projecten

3. Ophalen nieuwe (praktijk, beleids, onderzoek en opleidings) vraagstukken uit de eigen organisatie
4. Bespreken, plannen en organiseren van communicatie-, kennisverspreidings-, implementatie en scholings-/onderwijsactiviteiten

Voorzitter: coördinator SAMEN

Frequentie: 4 keer per jaar

Coördinatieteam (CT)

Het coördinatieteam ondersteunt de dagelijkse gang van zaken rond de uitvoering en vormt de verbinding tussen de Visiegroep Samen en de Werkplaats.

Bij het coördinatieteam ligt de taak om de vraagstukken van de partners te verbinden met middelen van een subsidiënt. Hiertoe worden de innovatieagenda's en subsidiekalenders van subsidiënten gevolgd en verspreid (denk hierbij aan ZonMW, Kinderpostzegels). De volgende deelnemers participeren in het CT:

- i. Hoogleraar (beoogd: hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie Curium-LUMC)
- ii. Algemeen coördinator (beoogd: Noortje Pannebakker, TNO) en regionale coördinatoren (beoogd: Mascha Kamphuis (JGZ Zuid-Holland West), Petra de Jong (GGD Hollands Midden). Gezocht: regionale coördinator Haaglanden)
- iii. Twee lectoren (HHS en Leidse Hogeschool)

Conferenties en bijeenkomsten op thema of project

Om zowel informatie en visie op te halen als te delen zullen bijeenkomsten in verschillende vormen worden georganiseerd.

Initiatief: Dit kan elke partner van SAMEN zijn, ondersteund door het coördinatieteam.

Frequentie: minimaal 2 keer per jaar

Projectgroepen/ werkgroepen

De ideeën en initiatieven uit de werkplaats Samen, de visiegroep Samen en de innovatieagenda, worden door *Projectgroepen of werkgroepen* uitgewerkt in (subsidieaanvragen/offertes voor) onderzoeksprojecten.

IV. PARTICIPATIE VAN OUDERS EN JONGEREN

De Transformatie in de Zorg voor Jeugd heeft als één van de belangrijke doelen 'Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk'. Het bereiken van dit doel kan niet zonder intensieve participatie van ouders en jongeren.

Elk onderzoek-, advies of ontwikkelvoorstel dat onder de vlag van de werkplaats SAMEN wil opereren, moet aantoonbaar getoetst zijn op cliënt of burgerperspectief. De wijze waarop deze toetsing plaatsvindt, kan worden bepaald met behulp van de *Vraagwijzer cliëntenparticipatie in wetenschappelijk onderzoek* van het Kenniscentrum HAN SOCIAAL (Ontwikkeld door AW Inside Out en Zorgbelang Gelderland ervaringsdeskundige ouders/jongeren zitting), een instrument dat onderzoekers ondersteunt om zich in verschillende fases van onderzoek af te vragen hoe cliëntenparticipatie vorm kan krijgen.

V. DIVERSITEIT

Bij elk nieuw onderzoeksproject wordt de 'Checklist Aandacht voor diversiteit in onderzoek' (ZonMw) gevolgd, zodat op efficiënte wijze binnen alle projecten het onderwerp diversiteit geborgd is.

In regionale projecten wordt zo mogelijk samengewerkt met (migranten)zelforganisaties.

In de projecten van de werkplaats SAMEN worden specifieke achtergrondkenmerken van cliënten zo veel mogelijk meegenomen. Daarmee kan nagegaan worden in welke mate de producten van de werkplaats geschikt zijn voor diverse doelgroepen.

Bij de implementatie van resultaten van onderzoek wordt specifiek aandacht besteed aan de diversiteitsgevoeligheid (bijv. cultuursensitiviteit) van professionals en opleidingen.

VI. EVALUATIE

Evaluatie van de werkplaats zal periodiek plaatsvinden, op basis van:

- **de doelen gesteld in de innovatie-agenda**
De visiegroep Samen monitort jaarlijks de voortgang. Twee vragen staan daarbij centraal: 1. in hoeverre dragen (resultaten van) de lopende projecten bij aan het behalen van de doelen gesteld in de innovatieagenda en 2. welke nieuwe projecten moeten gerealiseerd worden om deze doelen te behalen?
- **de samenwerking binnen de werkplaats**
Het samenwerken tussen praktijk, beleid, kennis en onderzoeksinstituten onderling en met ouders en jongeren is niet vanzelfsprekend, maar wel een voorwaarde voor effectieve, innovatieve en efficiënte zorg. ZonMw, de financier én initiator van deze en andere werkplaatsen, heeft een enquête ontwikkeld die de mate van samenwerking in kaart brengt. Deze enquête wordt jaarlijks afgenomen en besproken in de themagroep. Leerlessen hieruit worden voorgelegd aan de visiegroep Samen.

VII. FINANCIERING

De structurele bekostiging van de infrastructuur van de werkplaats is per 1 december 2016 vervallen met de beëindiging van het ZonMw-project dat de aftrap was van de Academische werkplaats Samen voor de Jeugd. Om de werkplaats te bestendigen is structurele financiering nodig voor de organisatie en infrastructuur. Voor deelname aan SAMEN wordt een jaarlijkse fee van EURO 5.000,= gevraagd. De begroting wordt hieronder uitgewerkt.

A. Participanten van de werkplaats - in natura

Wie?	Profiel	taken	investering
	Ouders en jongeren, structuur en beleg nader te bepalen	Gevraagd en ongevraagd adviseren over beleid werkplaats	Nader te bepalen
Lid van de visiegroep Samen	Bestuurlijk niveau	1. Bijwonen 2. Activiteiten ihkv innovatieagenda	2-3 keer per jaar, in natura

Lid van de werkplaats Samen	Onderzoekers of beleidsmedewerkers met sleutelrol in eigen organisatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bijwonen werkplaats 2. Aanspreekpunt binnen eigen organisatie 3. Verspreiden resultaten van Samen 4. Activiteiten ihkv innovatieagenda 	0.1 fte, in natura
Boegbeeld	Hoogleraar	Agenderen en verbinden binnen en tussen de regio's op bepaalde innovatiethema's	0.05 fte, in natura

B. Besteding leden-fee

Werkplaats (regio)coördinator(en)

Profiel:

Professional uit beleid, onderzoek, praktijk en/of onderwijs, bij voorkeur met expertise op meerdere van deze gebieden (dubbelaanstelling), een groot relevant netwerk in de regio, met de competenties samenwerken, omgevingsbewustzijn, netwerken, communicatieve vaardigheden, plannen en organiseren, initiatief, flexibiliteit, inspireren, creativiteit en presenteren.

Taken en verantwoordelijkheden	Investing (uren)
Accountmanagement: contacten met partners waaronder jaarlijkse accountgesprekken, breder netwerk onderhouden	
Profileren en positioneren van de werkplaats: aanspreekpunt/boegbeeld voor de werkplaats, resultaten en successen van de werkplaats onder de aandacht brengen/presenteren	
Makelaarsfunctie: verbinden partners binnen de werkplaats wat betreft bestaande kennis, en met het oog op nieuwe projectacquisitie / kennisvragen	
Bijeenkomsten organiseren : Werkplaats Samen, visiegroep Samen, Masterclasses, 2-jaarlijks symposium, bijeenkomsten	
Voorzittersfunctie: Werkplaats Samen	
Evaluatie: zorgdragen voor PDCA cyclus binnen de werkplaats, waaronder een jaarlijkse evaluatie	
Verspreiding en implementatie: monitoren en ondersteunen van opbrengsten van de werkplaats	
Totaal	0.7 fte

Werkplaats assistent

Taken	Investing (uren)
Vorbereiding: bijeenkomsten, waaronder werkplaats bijeenkomsten	
Ondersteuning: coördinatoren , secretariael/organisatorisch	
Communicatie: bijhouden website, nieuwsbrief	
Totaal	0.1 fte

Overige kosten

	Investing (Euro)
Onderhouden website	3.000
Organisatorische kosten zoals huur ruimte, versnaperingen, bedankje spreker etc	2.000
Totaal	5.000